

Nr 21.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m.; given Stockholms slott den 8 januari 1954.

Under återopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m.

GUSTAF ADOLF.

John Ericsson.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås ändring i krigsförsäkringslagen för att möjliggöra statlig medverkan vid meddelande av återförsäkring av brandförsäkring vid krig, krigsfara eller eljest av krig föranledda utomordentliga förhållanden.

Förslag
till
Lag
angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 mars 1939 (nr 68)
om statlig krigsförsäkring m. m.

Härigenom förordnas, att 1 § lagen den 10 mars 1939 om statlig krigsförsäkring m. m.¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

1 §.

Vid krig — — — — — äga tillämpning.

Staten må ock under förhållanden, som ovan angivas, efter förordnande av Konungen, åt svenskt försäkringsbolag eller sammanslutning av sådana bolag meddela återförsäkring av såväl försäkring, varom i första stycket förmäles, som transportförsäkring av annat slag än i nämnda stycke avses.

Staten må ock under förhållanden, som ovan angivas, efter förordnande av Konungen, åt svenskt försäkringsbolag eller sammanslutning av sådana bolag meddela återförsäkring av försäkring, varom i första stycket förmäles, och av transportförsäkring av annat slag än i nämnda stycke avses ävensom av brandförsäkring.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

¹ Senaste lydelse se SFS 1942: 369.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 18 december 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, social-, inrikes- och finansdepartementen fråga om *statlig återförsäkring av brandförsäkring vid krig, krigsfara eller eljest av krig föranledda utomordentliga förhållanden*. Föredraganden anför därvid följande.

Den beredskapslagstiftning, som avser att ge samhället möjlighet att bemästra de svårigheter, vilka i olika hänseenden kan göra sig gällande till följd av krig, krigsfara eller eljest av krig föranledda utomordentliga förhållanden, omfattar åtskilliga lagar på försäkringsväsendets område. I förevarande sammanhang må nämnas lagen den 21 juni 1940 (nr 541) med vissa bestämmelser om inländsk försäkringsrörelse vid krig m. m. Denna lag innehåller bl. a. föreskrifter, som syftar till att ge ökade möjligheter till återförsäkring inom landet. Enligt lagen äger vidare försäkringsinspektionen under krigsförhållanden medge inländskt försäkringsbolag — med visst undantag — rätt att utan återförsäkring ikläda sig ansvarighet på samma risk för högre belopp än som kan ske jämlikt bolagsordningen.

Vidare kan erinras om lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m. (*krigsförsäkringslagen*). Enligt denna lag äger staten bl. a. åt svenskt försäkringsbolag eller sammanslutning av sådana bolag meddela återförsäkring av transportförsäkring såväl mot krigsrisk m. m. som annan risk. I kungörelse den 3 september 1939 (nr 596) ges närmare föreskrifter angående tillämpningen av lagen, enligt vilka försäkringsverksamhetens handhavande ankommer på en särskild nämnd, statens krigsförsäkringsnämnd. Jämlikt 3 § i kungörelsen gäller bl. a. att återförsäkring som nyss sagts kan beviljas allenast när så prövas vara av väsentlig betydelse för tillförseln av förnödenheter eller eljest för vidmakthållande av handel eller annan näring.

I skrivelse den 20 juni 1951 har Svenska brandförsäkringsanstalters kon-

sortium av år 1940 — som bildats för att ombesörja vissa för försäkringsväsendet gemensamma angelägenheter under krig — fäst uppmärksamheten på att det i händelse av krig kan komma att yppa sig svårigheter att åstadkomma erforderlig riskutjämning inom landet på brandförsäkringsväsendets område. I skrivelsen har med anledning därav såsom en beredskapsåtgärd ifrågasatts, att staten skulle berättigas att genom krigsförsäkringsnämnden i viss utsträckning meddela återförsäkring även för brandförsäkring.

Konsortiet har till stöd för framställningen anfört bl. a.:

Brandförsäkring meddelas i Sverige av svenska och utländska försäkringsinrättningar. För meddelad försäkring svarar försäkringsgivaren intill det belopp, som begränsas av den nominella försäkringssumman. Direktförsäkringsgivarna ha emellertid genom ett omfattande system av återförsäkring avbördat sig en del av det ansvar de stå gentemot försäkringstagarna. En direktförsäkringsgivare, som har tecknat en försäkring på ett företag på t. ex. 5 milj. kr., svarar gentemot försäkringstagaren för skador upp till detta belopp men har kanhända genom återförsäkring avbördat sig 4,5 milj. kr., så att han netto endast står för 500 000 kr. Det belopp direktförsäkringsgivaren sålunda anser sig kunna svara för utan återförsäkring fastställs på basis av brandförsäkringsbolagens mångåriga erfarenhet av olika riskers beskaffenhet och med hänsyn till bolagens kapital och premieinkomst.

De svenska bolagen taga i viss utsträckning återförsäkring hos varandra. Erforderlig riskutjämning kan emellertid icke erhållas inom landet och bolagen taga därför återförsäkring även hos utländska bolag. De senare återförsäkra å sin sida hos svenska bolag, och genom det utbyte av återförsäkring som sålunda förekommer erhålles till gagn för den svenska försäkringsrörelsen och för det svenska folkhushållet en utjämning av risker som eljest icke skulle kunna åvägabringas.

Om man tänker sig, att en direktförsäkringsgivare förlorar sitt återförsäkringsskydd, blir hans faktiska ansvar på de av honom direkt försäkrade riskerna betydligt större än vad han räknat med när försäkringen tecknades. Även om återförsäkringsgivaren faller bort, kommer nämligen direktförsäkringsgivaren icke från sitt avtal med försäkringstagaren.

Om under normala förhållanden en återförsäkringsgivare faller bort, torde det icke möta några oöverstigligen svårigheter för direktförsäkringsgivaren att på annat sätt avbördas sig den risk han icke anser sig kunna stå. Skulle Sverige på grund av krigsförhållanden bli avspärrat, kan däremot situationen bli den, att de svenska försäkringsgivarnas förbindelser med de utländska återförsäkringsgivarna brytas och att därför bolagets faktiska ansvarighet ökas med ett belopp motsvarande vad som avgivits i återförsäkring. I ett sådant läge kunna också de i Sverige såsom direktförsäkringsgivare arbetande utländska bolagen bli tvingade upphöra med sin verksamhet. Om icke de försäkringstagare, som täckt hela eller en del av sitt försäkringsbehov hos dessa bolag, kunna få dem överförda på svenska bolag — vilket dessa bolag självfallet äro villiga att göra sitt yttersta för att möjliggöra — bli de helt eller delvis utan försäkringsskydd. Skola de svenska bolagen övertaga dessa de utländska försäkringsgivarnas direktförsäkringar kommer deras ansvarighet att ytterligare ökas. Detta kommer att medföra stora svårigheter särskilt i fråga om de försäkringsobjekt, där de svenska bolagen redan tidigare svara för så stora försäkringssummor, som de anse sig ha möjlighet göra.

Redan under första världskriget träffades vissa anordningar för att be-

mästra en dylik situation. Detta skedde också under andra världskriget. Sålunda bildades före andra världskriget två jämställda konsortier, Svenska Tariff-Brandförsäkringsbolags Konsortium av 1940 och Svenska Brandstodskonsortiet, vart för sig kallat Konsortiet No 1, vilkas huvudsyfte var att omhändertaga de utländska bolagens försäkringsbestånd, förvalta dessa för deras räkning och återlämna dem, så snart tillfälle därtill gavs. Gemensamt bildade de båda konsortiernas medlemmar Svenska Brandförsäkringsanstalters Konsortium av år 1940, kallat Konsortiet No 2, med mera vittgående uppgifter i händelse av en fullständig avspärrning. De svenska konsortierna träffade med motsvarande, i samma syfte av de norska brandförsäkringsbolagen grundade institut, avtal för ömsesidigt stöd. Dessa konsortier ha sedan andra världskrigets slut fortlevat, ehuru de icke utövat någon verksamhet. I dagens situation ha brandförsäkringsbolagen ansett det angeläget ånyo överväga vad som behöver göras för att säkerställa erforderligt försäkringsskydd åt landets produktionsapparat i händelse Sverige skulle bli avspärrat och förbindelserna med utländska försäkringsgivare därmed skulle avbrytas.

Man har därvid undersökt omfattningen av det ansvar bolagen iklätt sig gentemot olika försäkringstagare. Bolagen ha gjort en förteckning över de största riskerna. Förteckningen utvisar den maximiskada, som före senaste tidens värdestegring beräknades kunna drabba riskerna under fredliga förhållanden. För 66 risker utgör den beräknade maximiskadan över 10 milj. kr per risk, för 21 över 15 milj. kr och för 6 över 20 milj. kr. Den största beräknade skadan uppgår till 28,5 milj. kr.

Därjämte ha bolagen undersökt maximibeloppet av den skada på en och samma risk som de i konsortierna engagerade bolagen gemensamt kunna täcka under nuvarande förhållanden utöver vad de hålla netto och utöver de belopp de skulle komma att få svara för, om deras obligatoriska (d. v. s. kontraktsbundna) återförsäkring bortföлле. Denna maximiskada beräknas kunna få uppgå till ca 10 milj. kr per risk.

Med utgångspunkt från ovan nämnda täckningskapacitet anse sig de svenska bolagen vara i stånd att i varje fall vid den prisnivå, som rådde i början av år 1951, fullgöra de förpliktelser de själva iklätt sig gentemot sina försäkringstagare, även om förbindelserna med de utländska återförsäkringsgivarna skulle avbrytas.

Fortsätta priserna att stiga kunna bolagens möjligheter att vid en avspärrning helt täcka de större riskerna komma att starkt försvåras eller rent av omöjliggöras. Än svårare skulle det i en sådan situation bli för de svenska bolagen att ikläda sig det ytterligare försäkringsansvar på sådana risker, som kunde bli erforderligt, om de i Sverige arbetande utländska direkttecknande bolagen nödgades upphöra med sin verksamhet här.

Det torde vara uppenbart, att det är ett synnerligen viktigt samhällsintresse att produktionsapparaten hålles igång även vid en avspärrning och att försäkringstagarna kunna få full täckning för sina försäkringsbehov. I den mån försäkringsbolagens egen kapacitet icke räcker till, synes det därför ligga i statens eget intresse att inträda som återförsäkrare; detta så mycket mera som de företaget, vilka i ett sådant läge i första hand skulle bli nödlidande, kunna antagas komma att arbeta huvudsakligen för statens räkning. Det får anses utomordentligt angeläget, att redan nu sådana beredskapsåtgärder vidtagas i antytt avseende att i händelse av avspärrning försäkringsskydd utan dröjsmål kan beredas åt våra industrier. Där-est staten förklarar sig beredd att övertaga så stor del av ansvarigheten för brandförsäkring av industririsker, som de svenska bolagen med utnyttjande av hela sin kapacitet icke förmå täcka, torde detta lämpligast kunna

ske på så sätt, att staten inträder såsom återförsäkringsgivare åt ovan nämnda konsortier.

En statlig medverkan vid täckande av toppriskerna inom brandförsäkring under krigstid torde lämpligen kunna ske genom krigförsäkringsnämnden.

De former under vilka nämnden under det senaste kriget bedrev sin verksamhet torde vara väl lämpade även för det fall, att reassurans beträffande brandförsäkring inrymmes i nämndens befogenheter. Självfallet äro brandförsäkringsbolagen — liksom på sin tid sjöförsäkringsbolagen — beredda att ställa erforderlig sakkunskap inom sitt verksamhetsområde till nämndens förfogande.

De svenska brandförsäkringsbolagen äro angelägna framhålla att de både kunna och vilja fullgöra sina förpliktelser och att den åtgärd som här föreslagits är att betrakta som en beredskapsåtgärd till folkhushållets bästa i händelse av ogynnsammast tänkbara omständigheter förorsakade av krig eller av krig föranledda förhållanden.

Över konsortiets framställning har yttranden avgivits av statskontoret, kommerskollegium, försäkringsinspektionen, statens krigsförsäkringsnämnds likvidatorer och riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap. Kommerskollegium har i ärendet mottagit yttranden från Stockholms handelskammare, handelskammaren i Göteborg, Skånes handelskammare, handelskammaren i Gävle, Sveriges industriförbund samt Svenska försäkringsbolags riksförbund.

Statskontoret har i sitt yttrande förklarat sig icke vara berett att enbart på konsortiets framställning förorda att åtgärder vidtages i avsett syfte. Emellertid anser statskontoret, att konsortiets förslag bör upptagas till övervägande vid en översyn av lagen om statlig krigsförsäkring och övriga bestämmelser rörande beredskapsåtgärder.

I samtliga övriga yttranden har konsortiets förslag tillstyrkts.

Kommerskollegium understryker att det är ett synnerligen viktigt samhällsintresse, att produktionsapparaten hålles i gång även vid en avspärrning och att försäkringstagarna också i dylikt fall kan få full täckning för sina försäkringsbehov. Om den situationen skulle inträda, att de utländska återförsäkringsgivarna bortfaller och samtidigt de utländska direktförsäkringsgivarna upphör med sin verksamhet här, är det enligt kollegium uppenbart att det — särskilt med hänsyn till förändringarna i penningvärdet — knappast blir möjligt att säkerställa försäkringstagarnas intressen utan statlig medverkan. På grund av de betydande samhällsekonomiska skadeverkningar, som kan bli följden av en sådan desorganisation av återförsäkringsväsendet, tillstyrker kollegium förslaget, att staten inträder som återförsäkringsgivare.

Försäkringsinspektionen betonar, att det i första hand är ett intresse för den enskilde, att ett tillfredsställande brandförsäkringsskydd i möjligaste mån skall kunna upprätthållas vid krig eller krigsfara eller eljest under utomordentliga av krig föranledda förhållanden. Med hänsyn till de ekonomiska värden, som de större brandriskerna representerar, måste frågan emellertid också anses vara av utomordentlig betydelse för folkhus-

hållet i dess helhet. Enligt inspektionens mening kan samhället därför icke undandraga sig att vidtaga de mått och steg som erfordras för att brandförsäkringen, så långt detta är möjligt, skall kunna fungera under sådana extraordinära förhållanden.

De svenska försäkringsbolagen med sin mångåriga erfarenhet är enligt försäkringsinspektionen utan tvivel bäst skickade att även under krigsförhållanden ombesörja de med den direkta försäkringsverksamheten förknippade arbetsuppgifterna, såsom premiedebitering och skadereglering. Att statens engagemang begränsas till återförsäkringsplanet anser inspektionen därför ändamålsenligt. Inspektionen har icke heller i övrigt funnit anledning till anmärkningar mot det framlagda förslaget.

Statens krigsförsäkringsnämnds likvidatorer erinrar om att motivet till den bestämmelse i krigsförsäkringslagen, varigenom staten tillagts befogenhet att meddela återförsäkring även av annan transportförsäkring än mot krigsrisk — d. v. s. mot s. k. civil sjörisk — är detsamma som åberopas av konsortiet, nämligen att ett krig kan medföra sådant avbrott i försäkringsbolagens normala återförsäkringsförbindelser att dessa helt eller delvis måste ersättas av statlig återförsäkring. Dylik återförsäkring togs också, framhåller likvidatorerna, i viss begränsad utsträckning i anspråk av sjöförsäkringsanstalterna under krigsförsäkringsnämndens verksamhetstid. Då situationen för brandförsäkringsbolagen i händelse av krig kan utveckla sig på samma sätt som för sjöförsäkringsgivarna och möjlighet till statlig återförsäkring i så fall kan bli av behovet påkallad, tillstyrker likvidatorerna, att krigsförsäkringslagen erhåller en så tillvida ändrad lydelse att statlig återförsäkring även skall kunna meddelas åt svensk försäkringsanstalt eller sammanslutning av sådana anstalter av försäkring mot brandrisk. Likvidatorerna förutsätter, att därest dylik återförsäkring skulle ifrågakomma inom brandförsäkringsområdet, sakkunnig person i lämplig form knytes till den institution, som kommer att handha den statliga försäkringen.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap anser den föreslagna anordningen med statlig återförsäkring av brandförsäkringar utgöra ett mycket värdefullt komplement till de åtgärder, som redan vidtagits eller är under planläggning för beredskapens höjande på brandförsäkringsområdet. Det föreligger uppenbarligen, framhåller nämnden, farhåga för att, särskilt under ett krig vari riket indrages, konsortiernas täckningskapacitet kan komma att visa sig otillräcklig för att säkra vissa toppriser inom industrien. Att ett sådant förhållande skulle kunna medföra allvarliga vådor finner nämnden självklart. I ett dylikt läge, då viktiga samhällsintressen står på spel, anser nämnden staten böra inträda såsom garant.

Industriförbundet finner det vara av utomordentlig betydelse såväl för industrien som för folkhushållet, att i möjlig mån betryggande garantier kan skapas för att industriföretag och andra, som tecknat brandförsäkring, i ett extraordinärt läge, då de internationella förbindelserna på återförsäkringsväsendets område avbrutits, kan få täckning för uppkomna brandska-

dor och därigenom bl. a. sättes i stånd att återuppbygga genom brand förstörda anläggningar m. m. Förbundet understryker att konsortiet visserligen förklarar, att de svenska brandförsäkringsanstalterna även vid en sådan avspärrning skulle vara i stånd att fullgöra sina egna försäkringsförpliktelser vid nuvarande prisnivå. Det är emellertid naturligt, anför förbundet, om de svenska brandförsäkringsanstalterna i ett dylikt läge ej kan med egna resurser reglera de högst betydande skador, som kan tänkas inträffa därest kostnaderna för återuppbyggnad av brunna anläggningar o. d. fortsätter att stiga. Härtill kommer enligt förbundet önskvärdheten av att svenska brandförsäkringsanstalter i ett avspärrningsläge kan ikläda sig försäkringsansvar i stället för de i Sverige arbetande utländska direkttecknande bolag, som då nödgas upphöra med sin verksamhet här i landet. Industriförbundet finner det därför vara naturligt, att de svenska brandförsäkringsanstalterna erhåller möjlighet att teckna återförsäkring på affärsmässiga villkor hos lämpligt statligt organ. I likhet med konsortiet finner förbundet därvid krigsförsäkringsnämnden böra ifrågakomma i första hand. Det betonas emellertid att den ifrågasatta anordningen icke bör träda i kraft, med mindre de svenska försäkringsanstalterna på grund av avbrott i förbindelserna med utländska återförsäkringsgivare eljest skulle bli urståndsatta att fullgöra sina försäkringsförpliktelser.

Stockholms handelskammare ger uttryck åt liknande synpunkter som industriförbundet. Även *handelskammaren i Göteborg* förklarar sig helt instämma i de av konsortiet framförda önskemålen. *Skånes handelskammare* framhåller bl. a., att därest direktförsäkringsgivarna icke är i tillfälle att i tillräcklig utsträckning gardera sig genom återförsäkring, de kan bli nödsakade att utsluta en del av försäkringsrisken genom att sänka ansvarighetssummans storlek. Handelskammaren anser det vara uppenbart att ett dylikt förhållande skulle vara till betydande nackdel för såväl försäkringstagarna som folkhushållet, när brandförsäkringen icke endast omfattar byggnader utan även varulager. *Handelskammaren i Gävle* betonar betydelsen av att brandförsäkringarna upprätthålles även under krigsförhållanden, så att näringslivets behov av trygghet tillgodoses. Ehuru handelskammaren visserligen är principiell motståndare till en utvidgning av statens inflytande över näringslivet, förklarar sig kammaren svårligen kunna finna annan utväg till förebyggande av att brandförsäkringsföretagen under krigsförhållanden hindras från att fullgöra sina uppgifter än att staten i viss utsträckning inträder såsom återförsäkringsgivare.

Svenska försäkringsbolags riksförbund har förklarar sig önska stödja konsortiets framställning.

Frågan om statlig återförsäkring av brandförsäkring vid krig, krigsfara eller eljest av krig föranledda utomordentliga förhållanden har sedermera behandlats i en inom handelsdepartementet upprättad *promemoria* i ämnet. I promemorian erinras inledningsvis om att under såväl första som andra världskriget de av kriget föranledda svårigheterna på brandförsäkringsväsendets område i vårt land kunnat bemästras utan statens direkta

medverkan. Att så kunnat ske har varit värdefullt ur allmän synpunkt, då det av naturliga skäl är angeläget att statsmakterna icke under krigstid tvingas påtaga sig flera uppgifter än som är strängt nödvändigt. Även vid den fortsatta planläggningen för beredskapens höjande på försäkringsområdet är det enligt promemorian angeläget, att man i första hand söker skapa förutsättningar för att försäkringsverksamheten i händelse av krig skall kunna i största möjliga utsträckning upprätthållas med hjälp av branschens egna organisationer.

I promemorian hänvisas till att man på sätt av konsortiets framställning framgår emellertid nu inom brandförsäkringsbranschen förutser, att ett sådant läge kan inträda, att de svenska försäkringsföretagen även vid utnyttjande av hela sin kapacitet genom inbördes samarbete icke förmår fullt täcka samtliga industririsker. Detta förhållande har föranletts av de under senare år väsentligt höjda försäkringsvärdena, en utveckling som betingats av såväl inflation som industriens fortgående utbyggnad.

Enligt promemorian måste det uppenbarligen anses vara ett allmänt intresse av stor betydelse, att brandförsäkringsskyddet inom industrien även i krigstid kan upprätthållas i full utsträckning. Det råder därför knappast tvekan om att det ur beredskapssynpunkt är angeläget att skapa förutsättningar för en direkt statlig medverkan i detta syfte.

I konsortiets framställning har föreslagits att den angivna statliga medverkan skulle få den formen, att staten berättigas meddela återförsäkring av brandförsäkring i samma ordning som enligt krigsförsäkringslagen gäller för återförsäkring av transportförsäkring. Vad som sålunda föreslagits har i promemorian bedömts innebära en lämplig lösning av frågan om anordnande av erforderligt statligt stöd. I enlighet härmed föreslås i promemorian, att den i 1 § andra stycket av angivna lag meddelade befogenheten för staten att åt svenskt försäkringsbolag eller sammanslutning av sådana bolag meddela återförsäkring utsträcker till att avse också brandförsäkring.

På sätt framhållits i industriförbundets yttrande bör enligt promemorian sådan statlig återförsäkring icke meddelas med mindre de svenska försäkringsanstalterna på grund av avbrott i förbindelserna med sina utländska återförsäkringsgivare ser sig ur stånd att erhålla fullt betryggande återförsäkringar för sina förpliktelser. Särskilda föreskrifter angående krigsförsäkringsnämndens behörighet att meddela återförsäkring för brandförsäkring förklaras i promemorian dock ej böra meddelas utöver de som redan gäller enligt 3 § i kungörelsen den 3 september 1939.

För den händelse krigsförsäkringsnämnden ånyo skulle upprättas för att handha den statliga krigsförsäkringen är det enligt promemorian uppenbart att nämnden — om den ifrågasatta utökningen av nämndens arbetsuppgifter då genomförts — bör tillföras erforderlig sakkunskap även från brandförsäkringsbranschens område. Redan inom ramen för de i tillämpningskungörelsen givna föreskrifterna angående nämndens sammansättning torde finnas erforderligt utrymme härför.

Över promemorian har utlåtanden inhämtats från statskontoret, kommerskollegium, försäkringsinspektionen, riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, fullmäktige i riksbanken, fullmäktige i riksgäldskontoret, statens krigsförsäkringsnämnds likvidatorer och Svenska försäkringsbolags riksförbund. Kommerskollegium har till sitt utlåtande fogat från Stockholms handelskammare, handelskammaren i Göteborg, Skånes handelskammare och handelskammaren i Gävle införskaffade yttranden.

I samtliga inkomna remissyttranden har promemorians förslag tillstyrkts eller lämnats utan erinran.

Departementschefen. De svenska och utländska försäkringsföretag, som meddelar brandförsäkring här i landet, brukar regelmässigt i fråga om de större eller mer riskbetonade försäkringsobjekten avbördiga sig en betydande del av det ansvar, som direktförsäkringsgivaren står i förhållande till sin försäkringstagare. Som erforderlig riskutjämning vad avser de mycket stora försäkringsobjekten icke kan erhållas inom landet, tager de svenska försäkringsföretagen i dylika fall vanligen återförsäkring även hos utländska försäkringsföretag, liksom också utländska försäkringsinrättningar å sin sida brukar taga återförsäkring hos svenska försäkringsbolag. Av den tidigare framställningen framgår, att farhågor uttryckts för att brandförsäkringsbolagens möjligheter att vid en avspärrning helt täcka de större riskerna kommer att försvåras eller omöjliggöras. I ett dylikt läge anses det också kunna bli svårt för de svenska bolagen att övertaga det ytterligare försäkringsansvaret för de försäkringsrisker, som nu täcks av utländska bolag, därest dessa skulle nödgas upphöra med sin verksamhet här i landet. För att åstadkomma en fullgod beredskap inom brandförsäkringsområdet har Svenska brandförsäkringsanstalters konsortium av år 1940 därför hemställt om statlig medverkan vid täckande av toppriskerna under krigstid. En sådan statlig medverkan har konsortiet ansett lämpligen kunna ske därigenom, att staten förbinder sig att meddela återförsäkring av brandförsäkring i samma ordning som under andra världskriget skedde på transportförsäkringens område.

Såsom flertalet av de i ärendet hörda myndigheterna och organisationerna betonat får det anses vara ett viktigt allmänt intresse, att brandförsäkringskyddet inom näringslivet kan upprätthållas i full utsträckning också under ett krig. Ur beredskapssynpunkt synes angeläget, att de åtgärder vidtages som kan erfordras för att tillgodose detta syfte. I departementspromemorian har föreslagits, att ökade möjligheter skapas för statlig medverkan vid meddelande av återförsäkring. Enligt förslaget skulle sålunda den i krigsförsäkringslagen givna befogenheten för staten att åt svenskt försäkringsbolag eller sammanslutning av sådana bolag meddela återförsäkring, som nu endast avser transportförsäkring, utsträckas till att omfatta även brandförsäkring. Förslaget, som vid remissbehandlingen tillstyrkts eller lämnats utan erinran, synes ändamålsenligt och tillstyrkes därför. Såsom i promemorian framhållits bör statlig återförsäkring för brandförsäkring dock en-

dast meddelas, därest de svenska försäkringsanstalterna till följd av avbrott i utlandsförbindelserna icke i annan ordning kan få fullt betryggande återförsäkringar för sina åtagna förpliktelser. En dylik begränsning följer av stadgandet i 3 § kungörelsen den 3 september 1939. Vad i promemorian framhållits om krigsförsäkringsnämndens sammansättning synes mig böra godtagas.

I enlighet med det anförda har inom handelsdepartementet upprättats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m.* Förslaget torde få fogas vid statsrådsprotokollet såsom *bilaga A*¹.

Föredraganden hemställer, att lagrådets utlåtande över lagförslaget måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

G. Ljungar.

---

¹ Denna bilaga, som är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 28 december 1953.

N ä r v a r a n d e :

justitieråden NISSEN,
HELLQUIST,
KARLGREN,
regeringsrådet ECKERBERG.

Enligt lagrådet den 23 december 1953 tillhandakommet utdrag av protokoll över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 18 december 1953, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m.*

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av hovrättsrådet Åke Martenius.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:

Harriet Stangenberg.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 januari 1954.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON. LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, social-, inrikes- och finansdepartementen lagrådets den 28 december 1953 avgivna utlåtande över det den 18 december 1953 till lagrådet remitterade förslaget till *lag angående ändrad lydelse av 1 § lagen den 10 mars 1939 (nr 68) om statlig krigsförsäkring m. m.* samt hemställer att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte, jämlikt § 87 regeringsformen, genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

G. Ljungar.